

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/230/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111227101
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5111227101.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a JUDr. Evy Malíkovej, v právnej veci navrhovateľa: Orange Slovensko, a.s., so sídlom Prievozská 6/A, Bratislava, IČO: 35 697 270, právne zastúpený URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, proti odporkyni: Z. C., nar. XX.X.XXXX, bytom B. C. XXXX/XX, T., o zaplatenie 887,19 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 4C/289/2011-49, zo dňa 21. marca 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti návrh zamietol, vo výrokoch, ktorými určil neprijateľné zmluvné podmienky a vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

Výroku rozsudku okresného súdu, ktorým návrhu vyhovel, **s a n e d o t ý k a .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 223,31 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 223,31 Eur od 11.12.2009 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti žalobný návrh zamietol. Určil, že zmluvná podmienka dojednaná v zmluve o pripojení číslo A4476568-0001 uzatvorenej dňa 24.7.2009, a to v dodatku k zmluve o pripojení č. A4476568 uzatvoreného dňa 24.7.2009 uvedená v článku 2 bode 2.5 dodatku, týkajúca sa zmluvnej pokuty vo výške 331,94 Eur, je neprijateľná. Ďalej určil, že zmluvná podmienka pôvodne dojednaná v zmluve o pripojení č. A4369764 uzatvorenej medzi navrhovateľom na jednej strane a účastníkom - E. R. na strane druhej, a to v dodatku k zmluve o pripojení č. A4369764 zo dňa 19.5.2009 v článku 2 bode 2.5 dodatku, týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 331,94 Eur, pričom všetky práva a povinnosti súčasného účastníka E. R. boli prevzaté prístupujúcim účastníkom Z. C. na základe návrhu na pripojenie telefónneho čísla/SIM karty zo dňa 27.7.2009 uzatvoreného medzi súčasným účastníkom E. R., prístupujúcim účastníkom Z. C. a navrhovateľom, na základe ktorého bola následne medzi navrhovateľom a odporkyňou uzatvorená dňa 27.7.2009 zmluva o pripojení A4481455-0001, je neprijateľná. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Vychádzajúc z vykonaného dokazovania ustálil predmet konania - úhradu faktúr za telekomunikačné služby uzatvorené na základe zmlúv o pripojení, ktoré z pohľadu právnej kvalifikácie charakterizoval ako spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Považoval za preukázané, že odporkyňa svoju základnú povinnosť zo zmlúv, a to riadne a včas platiť cenu za poskytované služby neplnila, z titulu ktorého nárok navrhovateľa na zaplatenie sumy 223,31 Eur považoval za opodstatnený

a vyhovel mu. Za dôvodný v súvislosti s uplatnenou sumou považoval aj nárok navrhovateľa na úroky z omeškania, ktoré mu priznal v súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

Za nedôvodný považoval návrh navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 663,88 Eur (z každej zmluvy zmluvná pokuta v sume 331,94 Eur). Zmluvné dojednania, na základe ktorých si uplatnený nárok navrhovateľ žiadal, vyhodnotil ako neprijateľné, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Dospel k záveru, že v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ, tak ako to bolo v prejednávanej veci. Uvedená skutočnosť vyznieva výrazne v jeho neprospech. Navrhovateľ ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nespĺnením povinností na jeho strane. V danej veci preto zmluvnú pokutu, tak ako bolo dojednaná v zmluvách, označil prvostupňový súd za neprimeranú sankciu. Nárok na jej zaplatenie nie je diferencovaný v závislosti od situácií, ktoré môžu v súvislosti s plnením práv a povinností vyplývajúcich z predmetnej zmluvy nastať. Pre úplnosť dodal, že zmluvná pokuta bola dojednaná len pre prípad nezaplatenia splatnej ceny za služby, resp. porušenie povinností upravených vo vymedzených článkoch Dodatkov, ktoré nesúvisia s predajom mobilného telefónu alebo iného koncového zariadenia, ktorým užívateľ prijíma služby. Prípadná predajná cena takéhoto koncového zariadenia a výška zľavy nemali žiaden vplyv na posúdenie primeranosti zmluvnej pokuty.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. podľa pomeru úspechu účastníkov v konaní. Úspech odporkyne bol vo väčšom rozsahu, preto jej vzniklo právo na náhradu trov konania, ktoré si však neuplatnila, preto jej ich nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ do výroku, ktorým bol jeho žalobný návrh zamietnutý a do výrokov, ktorými bola vyslovená neprijateľnosť zmluvných dojednaní a žiadal, aby v tejto časti krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Namietal, že zmluvné pokuty boli dojednané platne, slúžili na zabezpečenie záväzkových vzťahov medzi ním a odporkyňou, tiež ako motivácia k plneniu zmluvných povinností a v neposlednom rade aj reparácia spočívajúca v odstránení škodlivého následku. Odporkyňa porušila svoje zmluvné povinnosti platiť riadne a včas cenu poskytnutých elektronických komunikačných služieb, povinnosť zotrvať po celú dobu viazanosti v zmluvnom vzťahu s jeho osobou a bez prerušenia využívať jeho služby. Najmä splnenie tejto povinnosti bolo dôvodom, pre ktorý jej bol poskytnutý mobilný telefón za zľavnené kúpne ceny. Týmto mala byť kompenzovaná „vernosť“ odporkyne ako zákazníka po dobu viazanosti. Dohodnuté zmluvné pokuty predstavovali minimálne škodu rovnajúcu sa rozdielu medzi aktuálnou trhovou cenou poskytnutých mobilných telefónov a ich zľavnenou cenou.

Navrhovateľ nepopieral spotrebiteľský charakter zmluvných vzťahov medzi ním a odporkyňou, nesúhlasil však so záverom okresného súdu o znevýhodnenom postavení odporkyne v tomto zmluvnom vzťahu. Za nepreskúmateľné považoval jeho závery o tejto skutočnosti.

Odporkyňa zostala v odvolacom konaní nečinná.

Krajský súd ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu stanovenom ust. § 212 ods. 1 O.s.p. (z titulu ktorého zostal nedotknutým odvolaním nenapadnutý výrok, ktorým bolo v časti žalobnému návrhu navrhovateľa vyhovené) a bez nariadenia pojednávania (podľa § 214 ods. 2 O.s.p. za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p.

Odvolací súd sa v zásadných a rozhodujúcich zisteniach a záveroch stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku okresného súdu a na zdôraznenie vecnej správnosti len doplnil/zopakoval niektoré podstatné skutočnosti/argumenty. Zároveň v tomto smere prihliadol na konkrétne námietky odvolateľa.

Je nesporné, že zmluva uzatvorená medzi účastníkmi je zmluvou spotrebiteľskou, keď navrhovateľ pri uzatváraní zmluvy vystupoval v pozícii dodávateľa služieb a odporkyňa v pozícii spotrebiteľa (§ 52 Občianskeho zákonníka). V danom prípade bola uzatvorená rámcová zmluva uzatváraná vo viacerých prípadoch, keď spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah. Takáto zmluva nesmie obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tzv. neprijateľné podmienky).

Súd je povinný ex offa skúmať, či zmluva, na základe ktorej si dodávateľ uplatňuje plnenie od spotrebiteľa, neobsahuje neprijateľné podmienky. Dodávateľovi nemožno priznať plnenie odvodené od neprijateľnej zmluvnej podmienky a súd má zároveň povinnosť vyhlásiť v rozhodnutí aj bez návrhu neprijateľnosť zmluvnej podmienky.

Neprijateľnosť zmluvnej podmienky znamená jej absolútnu neplatnosť (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) s možnosťou zachovania platnosti ostatnej časti zmluvy, ak ďalšia existencia práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy je možná bez neprijateľnej podmienky.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že plnenie, ktorého sa navrhovateľ domáha, sa odvíja od neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorou je dohoda o zmluvnej pokute v zmysle ustanovenia bodu 2.5 dodatku k zmluve o pripojení. Okresný súd videl nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v tom, že zmluvná pokuta nezohľadnila mieru závažnosti a ani hodnotu porušovanej povinnosti.

Krajský súd sa stotožnil so záverom súdu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky dohodnutej v bode 2.5 dodatku k zmluve o pripojení, na základe ktorého dojednania si navrhovateľ uplatňuje právo voči odporkyňi.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku.

Zmluvná pokuta ako zabezpečovací záväzok je svojou povahou sankciou spojenou s neplnením záväzku, ako na to poukazuje navrhovateľ v podanom odvolaní. Plní si významnú zabezpečovaciu funkciu a taktiež aj funkciu reparačnú, spočívajúcu v odstránení škodlivého následku, ktorý by mohol vzniknúť navrhovateľovi v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti odporkyne. Ide o zákonný inštitút, ktorý možno dohodnúť aj v spotrebiteľskej zmluve. Sankcia však musí byť primeraná vo vzťahu k porušenej povinnosti, najmä vo vzťahu k dôsledkom, aké toto porušenie má pre dodávateľa.

Zmluvná pokuta ako sankcia má predovšetkým umožniť dodávateľovi dosiahnuť peňažnú náhradu v prípade, ak samotná škoda v dôsledku nespĺnenia povinnosti dlžníka je ťažko preukázateľná. Zmluvná pokuta nemôže byť zdrojom neprimeraného obohacovania sa dodávateľa na úkor spotrebiteľa.

Pri hodnotení neprimeranosti zmluvnej podmienky krajský súd vychádzal z okolností, aké tu boli v čase uzavretia zmluvy. Zmluva uzatvorená medzi účastníkmi obsahuje sankciu spočívajúcu v zmluvnej pokute iba pre spotrebiteľa. Podľa názoru súdu už pri samotnom uzatváraní zmluvy, keď ešte nebolo zrejmé, či niektorí z účastníkov poruší povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy, nemal byť sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy a to spotrebiteľ. Toto jednostranné sankcionovanie vyznieva v neprospech spotrebiteľa, keď dodávateľ nie je sankcionovaný pre prípad neplnenia jeho povinností.

Dodávateľ je ten subjekt, ktorý pripravuje zmluvu. Vystupuje v pozícii profesionálneho dodávateľa a svoju profesionálnu skúsenosť, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb by nemal zneužívať na úkor spotrebiteľa so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Práve spotrebiteľ od dodávateľa ako profesionála očakáva profesionálny a slušný

prístup, a preto dodávateľ, ktorý pripravuje obsah zmluvy (ktorý spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje), by mal byť náležite opatrný a dôsledný aj pri dojednávani zmluvnej pokuty. Z uvedených dôvodov sankcionovanie iba spotrebiteľa pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti vedie k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán na úkor spotrebiteľa.

Citované ustanovenie § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka spája absolútnu neplatnosť sankcie, teda aj zmluvnej pokuty s jej neprimeranou výškou. Primeranosť sankcie musí byť pritom posudzovaná vo vzťahu k okolnostiam, aké tu boli v čase uzatvorenia zmluvy. Pokiaľ má spotrebiteľ zaplatiť pre prípad porušenia akejkolvek povinnosti zmluvnú pokutu vo výške 331,94 € bez ohľadu na charakter a význam porušovanej povinnosti, takáto sankcia nespĺňa atribút primeranosti.

V danom prípade je sankcionované nesplnenie povinnosti odporkyne zaplatiť cenu poskytnutých služieb riadne a včas, zároveň aj nedodržanie viazanosti zmluvou.

Dodávateľ však pri dojednaní zmluvnej pokuty nijako nerozlíšil výšku zmluvnej pokuty s ohľadom na výšku istiny, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, ako aj čas, ktorý je spotrebiteľ v omeškaní s ohľadom na viazanosť, je pre výšku zmluvnej pokuty tak, ako bola dojednaná, irelevantné, aký čas zotrval spotrebiteľ v zmluvnom záväzku s dodávateľom. Primeranosť sankcie sa potom prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo na konci doby viazanosti.

Z uvedených dôvodov dojednanie o zmluvnej pokute spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa a je absolútne neplatným dojednaním. Z dôvodu absolútnej neplatnosti tohto dojednania o zmluvnej pokute je súd povinný ex offo na túto skutočnosť prihliadať.

K odvolacej námietke, že dohodnutá zmluvná pokuta mala navrhovateľovi kompenzovať minimálne škodu rovnajúcu sa sume rozdielu medzi aktuálnou trhovou cenou poskytnutého mobilného telefónu a jeho zľavnenou cenou, za ktorú bol tento odporkyni odpredaný, krajský súd udáva, že zodpovednostné právne nároky navrhovateľa vyplývajúce z porušenia práva týmto rozsudkom nijako nie sú dotknuté.

Odporkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, preto jej patrí náhrada trov konania v zmysle ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Odporkyňa si však trovy konania neuplatnila podľa § 151 ods. 1 O.s.p., krajský súd jej preto ich náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.